

Nagyváradai Estilap

Szerkesztőség: Károly herceg-utca 6. sz. Szerkesztésért felelős: MARTON MANÓ főszerkesztő X. évfolyam 13. szám Kiadóhivatal: HEGEDŰS HIRLAPIRODA Bul. Reg. Ferdinand Cradea—Nagyvárad Kedd, 1928. január 17.

kát tanulni.

majnem emberfeletti munka. De még ez magában véve nem is elég. Mert vizsgálni is kell.

Hatvan tisztviselő az államnyelv elsajátítása körül nem tudta a szükséges eredményt felmutatni. Így szól a hivatalos és szürke paragrafus, ami magyarul annyit jelent, hogy kímélet nélkül kenyerét veszíti-e az, aki megbukik a vizsgán. Ez a hatvan tisztviselő már évtizedekkel ezelőtt arra rendezte be életét, hogy komoly, szorgalmas és szerény szolgája legyen a városnak. Nem voltak egyiküknek sem rajongó illúziói az életről, a mindennapi szárazkenyér és becsülettel megszolgált nyugdíj és talán egy kis meghitt családi otthon jelentették számukra az élet összes örömeit. Bizony nagy erőfeszítés árán tudták ezt is megvalósítani. Nyeltek kora reggeltől késő estig az aktáporát, igyekeztek alázatosak és engedelmesekek lenni, a türeményes gyorsasággal változó felebbvalók szeszélyével szemben és arra is volt idejük, hogy hivatalos kötelességüket elvégezzék. El is végezték becsülettel, ifjuságuk, életerejük és munkakedvük teljes erőfeszítésével pontosan a szabályok szigorú beartásával. A legtöbben meg is öregedtek, meg is rokkantak a hivatalnoki élet hétköznapi, kicsinyes, idegölő és folyton tartó tragédiájában.

Most azonban nem bírták tovább a harcot. Az államnyelv elsajátítása nem olyan egyszerű, mint ahogy azok gondolják, akik a halálos büntetést tartalmazó paragrafust megfogalmazták. Felnőtt, családos és az élet ezernyi bajával küzdő tisztviselőnek a hivatalos órán kívül grammati-

A kormány végre félhivatalosan is bejelenti a kölcsön ügyében való tárgyalásokat

Míg az ellenzéki lapok hetek óta naponta oldalokon át egész sor cikket közönek Románia külföldi tárgyalásairól, amelyeket stabilizációs kölcsön felvétele ügyében folytat, addig a kormány lapjai mélységesen hallgattak, egyetlen szóval sem tettek említést az ország életét kétségtelenül érintő tárgyalásokról. Most aztán a kormány egyik lapja, az „Universul” így számol be arról, hogy mégis készül va.ami:

— Bukarestbe érkezett a francia pénzügyi világ két személyisége: Gaston Jéze a francia jegybank volt alkormányzója és Monnet, annak a párisi konzorciumnak a reprezentánsa, amelylyel a kormány állami kölcsön felvétele céljából tárgyalásokba bocsátkozott.

— A pénteki nap folyamán mind a ketten (Jéze és Monnet) megbeszélést folytattak Vintila Bratianu miniszterelnökkel, még pedig Jéze délelőtt, Monnet pedig délután.

Párisi távirat közli, hogy a L'Humanité jelentése szerint a

A hatvan városi tisztviselő, aki most leteszi a tollat, nem fogja többé szolgálni a várost. Hejyükön ür marad, amelyet

román kormány a legutóbbi időben nagyobb kölcsönt szándékozott felvenni a párisi pénzpiacon. Vintila Bratianu kölcsönszerző utjai eddig eredménytelenek maradtak, ezért Bratianu most Victor Antonescut küldte ki azzal a feladattal, hogy Franciaországtól

tízmilliárd lejt kérjen a stabilizáció céljaira.

A magyar belpolitikai élet szenzációi

Budapestről jelentik: A magyar politikai életnek kétségén kívül nagy eseménye az, hogy Nagy Emil dr volt gazdasági miniszter, a mai magyar államférfiak egyik legérdekesebb és legtehetségesebb alakja, kilépett a kormányt alkotó egységes pártból.

A kilépés oka tudvalevően az, hogy Nagy Emil hírlapi cikkeiben olyan hangot ütött meg, amely nem találkozott Bethlen István gróf helyeslésével. Így legutóbb megírta Nagy Emil azt, hogy a magyar kormány egyik diplomáciai gya rkormány egyik diplomáciai megbízottját, Csáky grófot mulasztás terheli, még az 1923-as brüsszeli tárgyalások idejéről. Bethlen István, Nagy Emil ez állításával szemben védelmébe vette Csáky grófot, egyben átadta Nagy Emilnek az optans-pör összes iratait,

amelyekkel Csáky eljárásának helyességét kívánja igazolni.

Nagy Emil az iratok áttanulmányozása után a magyar országgyűlés legközelebbi ülésén

igazolni fogja álláspontját.

Hangsúlyozni fogja Nagy Emil, hogy nem egyéni szempontok vezették akkor, amikor a brüsszeli ügyet nyilvánosságra hozta.

Ő angliai tapasztalatai alapján kívánja Magyarország belső életében megvalósítani azokat a demokratikus reformokat,

amelyek egy akció sikerének előfeltételét jelentik.

Nagy Emilnek egyébként máris van követője az egységes pártban.

Berky Gyula,

aki a Bethlen-párt szabadellenő szárnyához tartozott, tegnap bejelentette kilépését.

Egy könyv, aminek szétkapkodták az első 4000 példányát!

„Couéizmus“, „Egészség és önfegyelmzés“ magyar fordításának II. kiadása, megjelent. Völgyessy Ferenc dr. fordításában és magyarázataival

„Ma ott ülünk — Mulford Prentice szavai szerint — India lábainál, első leckénket véve ama törvények és erők ABC-jéből, amelyet a mai bölcsseink nem ismernek még!“ — És itt látunk egy kis könyvecskét, amelynek olyan példátlan világsikere van, hogy — még India némely vidékén is, — rendes tantárgyként tanítják tanait a nyilvános iskolákban. A könyv a világ összes kultúrnyelvén sikert ért el és hogy az első kiadást oly gyorsan szétkapkodták nálunk is, ennek az a bizonyítéka, hogy az olvasóközönség pótolni igyekszik azt, amit a mai iskoláink elmulasztottak: fegyelmezni önmagunkat, erőt meríteni önmagunkból, — elviselni azokat a nehéz tragédiákat, megaláztatásokat, nyomorúságokat, amiből talán egy generációnak sem jutott annyit a kegyetlen sors, mint nekünk. Novák és Társa könyvkiadó cég áldozatkészségével, a fordító pedig azzal, hogy közismert, nagy idegorvosi elfoglaltsága mellett a könyvecskét is közkézre juttatta, igen kedves és hézagpótló szolgálatot tettek. Coué érdeme munkában, abban rejlik, hogy valósággal póri egyszerű formában adja meg az önfegyelmzés gyakorlati kulcsát. Az apostol nemrégiben, 69 éves korában elhunyt. 69 évig élt és dolgozott, pedig igen súlyos veleszületett szívhibája volt, s így önmagán alkalmazta legelső sorban szenvedéseit, szívgörcei enyhítésére módszerét. Azóta a Couéizmus sok-sok ezer embernek segítette elviselhetőbbé tenni földi szenvedéseit s a sok tréfa közül, melyet Coué-ról gyártottak, előttünk van Simplicissimus legjobb sikerült és megvalósult tréfája: Coué majd életnagyságban ábrázolt, — öröklék mosolygó arca, s alatta a felírás: Mindennap hiresebb leszek mindig hiresebb és hiresebb!

Marcus István

tegnap panaszt emelt a kisebbségi sajtó ellen, a kisebbségi sajtót találta bűnösnek abban Marcus István, hogy Nagyváradon nem tud prosperálni az állandó román színház. A megdöbbentő vád hallgatósága kilencven százalékban a tanuló ifjuság volt, előttük hangzott el, s mi nem tudjuk, hogy honnan szedett ellentünk kifakadásra alkalmas lesújtó és elítélő szavakat a volt rendőrprefektus. Lelkiismeretünk anynyira tiszta a román színház és a román színjátszás iránti magaviseletünkben, hogy bármiképp is kutassuk a multakat, egyetlen szimptomájára sem akadunk hasábjainkon annak, hogy ne őszinte szívvvel és őszinte propagandával szolgáltunk volna a nagyváradi román színjátszás ügyét.

Bár szabadhelyeinket a vendégtársulatok a legtöbb alkalommal nem respektálták, elmentünk és méltattuk a színvonalas román színészek munkáját, akiknek tiszteletreméltó neveit a legszebb jelzők kíséretében irtuk be az itt élő magyarság köztudatába. Fanfárjaink különösen erős kreszcendóval szóltak akkor, amikor a kolozsvári Opera előadásai iránt kellett felkelteni ennek a városnak az érdeklődését. — De hiszen ehhez nem is volt szükséges a mi részünkről semmi jóindulat, az operaelőadások örömeire szolgáltak mindenkinél, aki rajongója az igaz és örök művészetnek. Nagyvárad magyarsága ott ünnepelt a tapsolók között és a muzsika fenkelt áhítatában eszébe sem jutott, hogy egy másik nép fiai remekelnek és aratnak tomboló diadalt a rivalda fényében. Vagy, ha eszébe jutott, csak arra volt jó, hogy még keményebben üsse össze a tenyerét, szinte dokumentálva azt a végnélkül várt találkozást amely a művészetek in-

ternacionalejától lesi immár egy évtized óta a lelkek harmóniáját. A legelvakultabb sovinizmus sem olvashatta fejünkre, hogy nem az őszinte szeretet, a közeledést kereső békevágy, s nem a legnemesebb intenciók szólnak meg bennünk, annak ellenére, hogy az állandó magyar színházra veszélyes megpróbáltatást jelentett, felleges napok it és üresebb pénztárt a román opera.

Marcus István legjobb szándékainkat mégis tagadásba vette egy olyan gyűlésen, ahol könnyen lobot vet, különösen a mai atmoszférájában minden ránszórt alaptalan vád.

Marcus Istvánnak, a román opera nagyváradi intendánsának nem lehet panasza ellentünk. Talán a volt rendőrprefektus panaszkodott? Vagy az eléggé nem méltányolt operanékes használt fel ritka alkalmat, hogy kiöntse epéjét az ellen a sajtó ellen, amely kritikáival megsértette egy törekvő művész önbecsülését. A rendőrprefektussal nem akadt szóna bajunk, amikor eloglalta a magas hivatal, üdvözöltük, amikor elment, távozását sajnálattal vettük tudomásul. Ha koncertet rendezett, ha vendégszerepelt, ha valahol fellépett Marcus István, ott láthatta magam mellett a nagyváradi magyar sajtót, amelynél nem kapott melegebb hangot sehol, amikor egy becsületes művész ritka kvalitásait dicsértük meg érdeme szerint. Marcus István-tól kétszeresen, százszorosan fájhat tehát, ha nekünk támad, ha melten vág bennünket, ha vádakat emel. Hiszen ez olyan könnyű győzelem manapság, ehhez nem kell magas állami méltóság, ehhez felesleges, hogy akár a polgári, akár a művészi életben Valaki legyen az a valaki, aki ellentünk rugaszkodik.

Megint az a kisebbségi sajtó!

Hát olyan nagy hatalom is az a

magyar újság, hogy egy ravasz fogással el tudja gáncsolni Romániában a román színjátszást? A román színházat, amely mögött ott áll az állam, a város, a hivatalos apparátusok, kormánytámogatás, kedvezmények özöne.

Ki hiszi?

Talán még Marcus István tegnapi publikuma se hitte el egészében, a nacionalista gondolat intranzigens fiatalemberéi, akiknek a lelkébe ma oly könnyű csóvát dobni, akár a frázisok kopott kanócaival.

Ne bennünket vádoljon Marcus István. Vádolja önön magát, hogy az a nemes lev, amely benne lángol, olyan ideákat termel, amelyek lefagynak a realizmus, a valóság megcáfolhatóan levegőjében. Az állandó román színház prosperálását legkevésbé sem befolyásolhatja a magyar sajtó, amely, ha támadhatna, veredhetne és harcolhatna is — bár akkor sem tenné ebben a kérdésben — legőlebb csak a saját közönségét vinné magával. A román színház sorsa pedig nem lehet és nincs is a magyar közönség kényekedvére bízva, ez ugyebár magától értetődik. Marcus István művész, s nem a számok embere. Innenválok a csalódásai. És innenválok, hogy bármiképp szőtt is ellentünk, mi nem tudjuk elhinni, hogy amikor kicsapott a tűz szónoklatából, azt ne a művészi lelkesedés gyújtotta volna lángra, hanem a számító kalmár öngyújtója, aki azt is tudja, hogy a tűz mellett pecsenyét is szokás sütni.

Bárdos László.

Hotel Viktoria

Autobus-járat

a
Félix-fürdőbe

269

Indul naponta
d. u. fél 3 órakor

Szövetek, vásznak, sifonok, damaszt- és kelengyeárak legjobb minőségben, eredeti gyári áron, kedvezményes illetési feltételekkel csakis
TEXTIL CENTRALA
gyári lerakatban
Bul. Reg. Ferdinand 16.

Mozgósínházak műsora

Filmpalace
Sas-palota

Ma
5, 7 és 9 órakor

Bigamia

Főszerepben:
Maria Jacobini, Verebes Ernő
Előzőleg egy kacagtató vígjáték
és Filmpalace híradó

Jön: Jön:

Hat Wiskottens

III

Harry Liedtke és
Hollay Kamillával

Neyman-Szinkör

Ma és a következő napokon
a legújabb Ufa Journal

**Cigány-
báró**

Jókai és Strauss operettje filmen

Lya Mara — Verebes Ernő
A táncokat Lendvay Böske
mutatja be

Kedvezményes jegyek nem
érvényesek

Apolló-Filmszínház

Ma, hétfőn
5, 7 és 9 órakor

MARTIR

Két rész 12 felvonásban
A két rész egyszerre
lejátszva

Gyönyörű felvételek a Keletről, a francia Rivieráról
és Párisról

A főszerepekben:
Charles Vanel és Susy
Vernon

A miniszterelnök öccse Váradon

Vasárnap este a szatmári gyorsvonathoz csatolt szalonkocsijában, minden előzetes értesítés nélkül, egészen váratlanul Nagyváradra érkezett Dinu Bratianu, a Bratianu-fivérek legfiatalabbika. Dinu Bratianu fogadtatásánál csupán Puticiu Traian dr rendőrprefektus vett részt, akivel a miniszterelnök fivére hosszabb ideig elbeszélgetett. A legifjabb Bratianu az éjszakát az állomáson lévő szalonkocsijában töltötte, amely mellett diszruhás rendőrök álltak őrséget. Dinu Bratianu ma délután a város autóján Puticiu dr rendőrprefektus társaságában a vármegyeházára hajtatott, hol Tempelean Dezső delegált prefektus üdvözölte.

Délután a bukaresti gyorshoz hozzacsatolt szalonkocsijában el is utazik Nagyváradról.

Dinu Bratianu látogatása pusztán magánjellegű volt, Szatmármegyében több napon át vadászaton vett részt és visszafelé jövet egy éjszakára megpihent Nagyváradon.

Broadway

Szombaton, aránylag kis érdeklődés mellett került színre a pesti slágerdarabok egyik leghatásosabbja: a Broadway. Bármennyire is ponyvaizű történet, a felépítése érdekes, izgalmas, mint minden más Guignollé. Eleinte zökkenésekkel indul a darab, majd egy revolverlövés után megindul a cselekmény és lenyűgözi az embert a játék. Az utóbbi idők leghatásosabb darabjai közé tartozik. Gróf, Horváth Laci, Kovács és Stoll, aztán Gál Piri, Kaszab Anna, Lőrinczy Gizi, Székely Klári, Kádár Gabi és Kovácsné külön-külön és együttesen elismerésre méltó produkáltak.

Elysee-Palota

(Katholikus Körben)

Ma 3, 5, 7 és fél 10 órákor utoljára

BEN HUR

2 rész egyszerre

Kedvezményes jegyek érvényesek

Holnap először

Vörös malom

Marion Dawiessel

Pazar toillettek, felvételek

A vasárnap reggel fél 6-kor Nagyváradról induló gyors Barátka körül kisiklott

A vasúti főnökség titkolózik, információink szerint nem történtek sebesülések

Tegnap a késő este folyamán ellenőrizhetetlen hírek terjedtek el a városban egy nagy vasúti katasztrófáról, amely állítólag Barátka közelében játszódott le. A hírek az adott állapot, hogy a bukaresti délutáni expressz, amelynek este kellett volna megérkeznie Nagyváradra, egyáltalában nem futott be. Csak órák múlva érkezett a nagyváradra pályaudvarra egy mentővonat szerelvénye, amely több összetört vasúti kocsit és egy visszafelfordított mozdonyt is hozott magával.

Az esti órákban a forgalmi főnökség az érdeklődő közönség számára minden felvilágosítást megtagadott. A vasúti hivatalnak ez az érthetetlenül merev és teljesen indokolatlan magatartása nagy pánikot keltett a közönség körében. Híreket ugyyszólván sehonnán sem lehetett kapni és a könnyen felizgatható publikum már nagyszabású és véres vasúti katasztrófáról beszélt.

A titkolózás a vasúti főnökség részéről hétfőn reggel is tovább tartott, míg végre körülményes utánjárások után sikerült megtudnunk, hogy

a vasárnap reggel fél hatkor Nagyváradról elindult és Bukarest felé tartó gyors Barátka körül siklott ki.

A kisiklás a pálya szabálytalansága miatt következett be. Szerencsére komolyabb katasztrófát a gyors balesete nem idézett elő.

Sem halálos, sem súlyosabb sérülés legjobb tudomásunk szerint nem fordult elő.

A forgalmat Nagyváradról

egy órával később induló személyvonat segítségével bonyolították le, amelyre a Bukarestbe tartó megrongálódott

gyorsvonat utasai átszálltak. A sérült szerelvény egyrésze volt az, amelyet tegnap délután bevontak Nagyváradra.

A réti presbiteriek kivonultak a nagyvárad református egyház gyűléséről

— Saját tudósítónktól —

Vasárnap délután négy órákor tartotta az újvárosi tanácssteremben Sulyok István püspök és dr Thury Kálmán főgondnok elnöklése alatt a nagyvárad református egyház új presbiteriuma alakuló ülését.

Amikor a megválasztott presbiteriek eskütételre került a sor, a réti paróchialis kör megjelent presbiteriek a pötpresbiteriek nevében Gál József presbiter egy tiltakozó iratot adott át az elnöknek, Sulyok István püspöknek, — melyben állást foglaltak a december 18-án megtörtént presbiterválasztás ellen és

presbiteri tisztségükéről való lemondásukat bejelentették.

A beadványban, aminek hosszas vita után az elnök a felolvasását elrendelte, a réti presbiteriek tiltakoznak amiatt, hogy az egyház vezetősége nem vette figyelembe a réti körzet hívei összessége által tett jelölést a presbiteri tisztségre. Tiltakoznak a szavazatok összehasonlása és annak alapján az összeredmény megállapítása ellen.

Tiltakoznak a lemondott presbiteriek végül az ellen is, hogy dr Gyenge János lelkipásztorukat, aki családjával együtt éjtelnapot eggyéteve dolgozik a hívek lelki felrázása és összegyűjtése érdekében, már a koránál és képzettségénél fogva is

az egyház vezetősége a reá-

nézve megalázó segédlelkészi jellegben tartsa

s mint ilyen, a presbiterium rendszeres tagjai közül kizárja.

A presbiterium elnöksége panasznak tekintve a beadványt, elbírálás végett áttette az egyházmegyei bírósághoz, mire a réti presbiteriek testületileg elhagyták a gyűléstermet.

Zürichi nyitás

BUKARESTI 321.—

Berlin	123.66
New-York	519.—
Budapest	9075.—
Prága	1538.—
Bécs	7315.—
Páris	2041.50
London.. .. .	2531.87
Milano	2745.—

Utleveléket

vizumokat

pontosan, gyorsan elintézz a

Hegedűs Hirlapiroda

Telefon: 458

Vizumárak

a legújabb rendelkezés folytán a következők:

Magyar vizum	660 lei
Cseh	580 lei
Oszták	620 lei
Jugoszláv	950 lei
Francia vizum	660 lei
Olasz vizum	680 lei
Német vizum	1090 lei

Korunk monumentális regénye

Berend Miklósné

Lüktető talaj

Két kötet!
füzve P. 14.—
kötve P. 18.—

Nagy irodalmi meglepetés

x Könyvujdonyságot csak a Hegedűs Hirlapirodában

Egy levélfosztogató postás a törvényszék előtt

Felbontotta a pénzesleveleket s a dollároslevelekben csak a szöveget hagyta benne

Még 1923-ban számos eset fordult elő a postán, hogy pénzeslevelek tartalma elveszett és a dollárokkal érkező leveleket megdézsmálták. A posta házi nyomozást indított és kiderült, hogy a főtettesek egy Zánku Georg és egy Pop Joan nevezetű postások. A törvényszék azóta Zanku Georgot elítélte, viszont azt a Pop Juont, aki a bíróság elé került, fel kellett menteni, miután tévedésből egy másik Pop Joan nevű postást idéztek a bírósági tárgyalásra.

Az igazi Pop Joan, aki a lopásokat elkövette, ma felelősségeiért a nagyvárad tör-

vényszék gróf Nesselrode tanácsa előtt.

* A kereskedők figyelmébe. A mértékügyi hivataltól szerzett értesítés alapján tudomására hozzuk az összes gyárosoknak és kereskedőknek, akik csomagolt vajjal gyáriának és eladásra forgalomba hoznak, hogy 1923. február 1-ig kötelesek a mértékűrtvény 283. paragrafusa alapján a csomagolt vaj nettó súlyát láthatóan és olvashatóan grammokban feltüntetni. (Pl. netto 200 gr. netto 100 gr. stb.) Ellenkező esetben az áru elkobzásán kívül az illetők a törvényes eljárás megindításának teszik ki magukat.

MOZI

AZ APOLLÓ FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Hétfőn 5, 7 és 9 órakor: Martir. Charles Vanel és Susy Vernon.

Kedd: 5, 7 és 9 órakor: Martir.

Szerda: Premier! Lovag vagy bandita.

Csütörtök, péntek: Lovag vagy bandita.

Szombat: Pat és Patachon: Don Qinjote.

— **Martir.** Igazi románikus regény, aminőt csak a franciák tudnak írni. Egy anya fiatalkori bűnéért ennek leánya szenved s a benne feltornosult gyermeki szeretet azt dik-tálja neki, hogy vállaljon mindent, amivel vádoliák, csak hogy anyja becsületét megvédje. Elvesziti férjét, elvesziti gyermekét, a társadalom követ dob rá, de az a mindezek dacára zárva marad, s amikor végül minden kiderül, az elismerés göröngyén övezi becsületos fejét. Ez a tartalma a Martir c. slágerfilmnek, melyet az Apolló tegnap mutatott be nagyon meglepő siker mellett. A felvételek gyönyörűek, a Kelet minden színpompája, a meleg Riviera és a csillogó Páris minden szépsége érvényesül a filmben. Charles Vanel, Susy Vernon és a többi kitűnő francia filmszínészek a legjobbat nyújtják.

A FILMPALACE MŰSORA:

Hétfő 5, 7 és 9 órakor: Bigamia. Extra sláger 8 felvonásban, Maria Jacobini és Verrebes Ernővel.

Kedd: Bigamia.

Szerda: Bigamia.

Jön: „Hat Wiskottens fiú”, Harry Liedtke és Holiday Kamillával.

Heyman szinkör

Hétfő 5, 7 és 9 órakor: Cigánybáró. Strauss és Jókai világhírű operettje filmben. Lya Mara, Verrebes Ernő, M. Bohnen. Eredeti zene és kórus kísérettel. Színpadi beállítással és táncbetétekkel. A láncokat bemutatja Lendvay Böske. Kedvezményes és szabadjegyek nem érvényesek.

Kedd 5, 7 és 9 órakor: Cigánybáró.

Szerda 5, 7 és 9 órakor: Cigánybáró.

Jön! Mi is hát a házasság?! Jön!

Berkovitsné

ארתור כשר
vendéglője

N. Iorga (Zöldfa)-u. 19

megnagyobbítva

Mérsékelt árak
Olcsó abonomák

3617

* Hencserek részletre Mansberger kárpitosnál, Reg. Ferdinánd 17

SPORT

A nagynáradai Törekvés vándordijas birkózóversenye

Pogány Artur, a nagynáradai Törekvés volt elnöke alapította ezt a vándordíjat, azért, hogy évről-évre, Románia legjobb birkózói összemérjék érte az erejüket. A verseny tegnap zajlott le, rég nem látott érdeklődés mellett.

Részletes eredmények:

Légi A.: I. Klein Sándor nagynáradai Törekvés. II. Nadányi, nagynáradai Törekvés. III. Benedek, AMTE.

Légi B.: I. Mannsberger Géza, Törekvés. II. Mannsberger József, Törekvés. III. Pálffy AMTE.

Pehelysúly: I. Tóth Mihály, Toldi, II. Lévai, nagynáradai Törekvés. III. Moskovits, nagynáradai Törekvés.

Könnyűsúly: I. Andru Silviu nagynáradai Törekvés, II. Popovici nagynáradai Törekvés. III. Schechter AMTE.

Középsúly: I. Bodó Ferenc, nagynáradai Törekvés, II. Lutz, AMTE. III. Privalcsak, nagynáradai Amatőr.

A győztesek tiszteletdíjat és ezüst érmet, a veszettek pedig bronz-érmet kaptak.

A fairdíjat a zsűri Lutz AMTE

birkózónak ítélte oda, fair birkózásáért.

○ **Vetzer a Bocskayban?** Debrecenből jelentik, hogy Vetzer, a Kinizsi nagytudású játékos, a román válogatottnak évek óta standard-centercsatára leszerződött a Bocskayhoz. A hírt még nem erősítették meg hivatalosan, sőt a temesváriak sem tudnak még róla. Amennyiben a híresztelés valóra válnék, úgy a Bocskay, a román válogatott belső triójával Teleki-Vetzer-Semler indul a bajnoki kampányba és minden valószínűség szerint megmenekül a kieséstől.

○ **A Nac intézője felkeri** az összes I. I-b, valamint ifjúsági játékosokat, hogy a keddi esti tornaórán legkésőbb fél 8-ra okvetlenül megjelenni sziveskedjenek, — mert előzőleg rendkívül fontos ügyben játékosértekezlet lesz.

○ **Az Amatőr elnöksége** ezúton adja a tagok tudomására, hogy ma este 8 órakor a Kék Macskában fontos ülést tart, — melyre kötelező az összes tagok megjelenése.

3 ismeri szó:
Ernyőt
Blum-nál
vegyen Köröspart

Olcsóbb lett a **Zephirkályha**
a leggyorsabb fűtőtest
10 kg. lával fűt egy 80 m² szobát 24 órán át
Kapható vaskereskedésekben.
Kérjen árajánlatot a gyárban

Szántó Dezső és fia
redőny és kályhagyára. Oradea, Str. Mărășesti 8
Acéllemez redőnyök. Esslingeni faredőnyök
legjobb kivitelben 20

EGYETEK „KALLA” BÜCKLINGET

Kóstolt-e már frissen füstölt
KALLA BÜCKLINGET?
Ha nem, vegyen még ma
saját és gyermekei részére
egy-egy frissen füstölt
bücklinget

Darabja csak 10 lei.
Tápértéke utolérhetetlen 266—2

EGYETEK „KALLA” BÜCKLINGET
Minden fűszer és csemegeüzletben kapható

Cigánybáró
Több,
Szébb,
Nagyszerűbb,
mint ahogy elképzeli

SZÍNHÁZ
HETI MŰSOR:
Hétfő: Broadway. A bérlet. Sorozat szám 22.
Kedd: Broadway. B bérlet. Sorozatszám 23.
Szerda: Broadway. Bérleten kívül. Sorozat szám 24.
Csütörtök: Templom egere, újdonság, A bérlet. Sorozatszám 25.
Péntek: Templom egere. B bérlet. Sorozatszám 26.
Szombat délután 4 órakor: Szombatesti hölgy.
Szombat este: Templom egere. C bérlet. Sorozatszám 28.
Vasárnap délután 3 órakor: Mesék az írógépről. Sorozat szám 29.
Vasárnap délután 6 órakor: Oroszország. Sorozatszám 30.
Vasárnap este fél 9 órakor: Cirkuszhercegnő. Sorozatszám 31.

— **A Templom egere** bemutatója. Fodor László, a Dr Szabó Juci szerzője egy pompás vígjáték újdonságára készülődik nagyban a színház prózai együttese. A Templom egere a címe ennek a vígjátéknak, amely a budapesti Vigaszínház műsor darabja s hogy milyen kitűnő színpadi termék, mutatja az, hogy már eddig 75-ször játszották a Vigaszínházban. Javában folynak a próbák ebből a pompás vígjátékból s a színház a legjobban szereposztással és a leggondosabb előkészítéssel mutatja be a váradi színpadon a Templom egere, amelynek egész bizonyosan nálunk is óriási sikere lesz. A Templom egere csütörtökön este kerül premierre A bérletben, míg pénteken B és szombaton este C bérletben játssza a színház.

— **A Szombatesti hölgy, mérsékelt helyárrakkal.** Ez a szellemes és mulattató vígjáték lesz műsoron szombaton délután 4 órakor, mérsékelt helyárrakkal. A cimszerpeben Kaszab Annával.

— **Vasárnap délután két előadás** Mérsékelt helyárrakkal két előadás lesz vasárnap délután a színházban. Három órakor a Mesék az írógépről című operett újdonság kerül előadásra s utána délután 6 órai kezdettel az Oroszország című látványos drámát játssza a prózai együttes.

— **A Cirkuszhercegnő** reprize. Kálmán Imre világhírű operettje, a múlt évi szezon sláger újdonsága, kerül reprizre vasárnap este a színházban. Ennek a darabnak a múlt évben is óriási sikere volt s a mostani repriz iránt máris nagy az érdeklődés, hiszen új szereposztással kerül előadásra a Cirkuszhercegnő.

Siessen megnézni a
Cigánybárót
mert nem lesz ideje

Tilos a „doktor ur” megszólítás!

A „Cuvantul” tegnapi száma ezen a címen: „Mivel foglalkozik egy igazságügyi miniszter” csernovici jelentés alapján megírja, hogy Stelian Popescu igazságügyi miniszter legutóbb valamennyi bírói hatóságnak, — főleg a bukovinai és erdélyi bíróságoknak — érdekes körrendeletet küldött. E körrendeletben az igazságügyi miniszter egész egyszerűen

megtiltja a bírának és jegyzőknek, hogy az ügyvédek „doktor ur”-nak szólítsák. A jövőben csakis az „ügyvéd ur!” megszólítást szabad használni.

A „Cuvantul” ehhez a következő megjegyzést fűzi:

— Lám, mivel is foglalkozhatik az igazságügyi miniszter! Ebből a tényből is látható az a nagy gondoskodás, amivel az igazságügyi miniszter az igazságszolgáltatás egységesítését szolgálja.

NYILTÉR

Dengelegi Lajos asztalos értesíti t. megrendelőit, hogy a tűz által keletkezett üzemrongálást rendbehozta, s kéri a további szíves pártfogást. — Szolid, pontos kiszolgáltatást biztosít.

Vas- és rézbutorok nagy választékban **KUN** vaskereskedőnél

INVITARE. Societatea pe Actiuni Fabrica Prima Ardeana de Lace si Vopsele din Oradea tine adunarea sa generala ordinara anuala la 27 Ianuarie 1928 orele 4 pm. in biroul propriu (Str. Stefan Olosi 14.) la care sunt invitati actionarii. Obiectul adunarii generale: Stabilirea bilantului anului 1927, modificarea statutelor si eventuale propuneri. **Directiunea.**

Kepes Elek
orvosi kötőszerek, Sas-passage 20.
Saját készítményű sérvkötők, háskötők, gummihártyák, speciális kötőszerek, női és férfi övszerek.

Fogászati rendelő
Brailanu (Szaniszló)-utca 4.

Foghuzás érzéstelenítve	40 lei
Fogtömés plomballal	50 lei
Fogkoronák	100 leitől
Fogak porcellánból	70 leitől

Fogak fehérítése
Szegény fogbetegeknek ingyen rendelés 3730

Száz nagyváradi üzlet februári házbérgondja enyhült

Folytatjuk utunkat, mely a rettegett februári fertály előtt háziurak és lakók helyzetét igyekszik megvilágítani. Felfedező ut olyan területen, amelyet legtöbb veszély fenyeget. Ott a helyünk. Fáklyáinkkal mindent szeretnénk megvilágítani...

Külön Város a városban. Gigantikus, színes foltja a világvárosnak Várad szívében. Négye-nelvetes, monumentális tornyos palota. Negyed kilométer hosszú üvegtető passage, a milánói Galleria-passage mintájára. Az épület-kolosszusban közel 150 bérlő, köztük, több, mint száz üzlethelyiség. Kis City.

A Fekete Sas és Zöldfa részvénytársaság bérlői ügyeit külön iroda intézi, amelyben Schiller igazgató intézkedik. Szívesen velünk tartana, de nem akarja, hogy az ő jelenléte bárkit is fészélyezze. Menjünk csak egyedül.

Megkérdeztük: mondtak-e fel üzletet, vagy emelték-e az üzletbéreket?

— Jól tudjuk, mondja az igazgató, hogy ma a kereskedőknek milyen gondjaik vannak. Egyetlen üzlethelyiséget sem mondtunk fel, sőt egész csomó üzlet van, amelynek évek óta változatlan a bére. Most, január elsején vagy ötven olyan bérlőnek, akinek május elsején lejár az üzlethelyiségre vonatkozó szerződése, levélben közöltük, hogy május 1-től kezdve üzlethelyiségét **változatlan bér mellett** további egy évre meghosszabbítjuk. Több esetben, ahol a körülmények és üzletviszonyok ezt indokoltá tették a boltbéreket méltányosan **leszállítottuk.** Emelésről szó sincs.

Megtudjuk azt is, hogy a Fekete Sas részvénytársaság és a kapcsolatos vállalatok alkalmazottai közül az épületeiben tiznek van természetbeni lakása. Tehát tiz család a mai lakásínséges viszonyok között nemcsak állandó existenciát, hanem állandó otthont is kap a város központjában.

Először azokat a bérlőket keressük fel, akik a Fekete Sas palota felépülése óta, tehát idestova husz éve laknak az épületeiben. A legrégebbi bérlő Kepes Elek, akinek már akkor a Zöldfában volt az üzlete, mikor a mai Fekete Sas palota fel sem épült. Az Ecaterina Teodoru (Fábián Lajos) utcára néző helyiségben van az Edelmán-féle italmérés, amely már ötven évvel ezelőtt is ugyanazon a helyen és ugyanakkor a családnak a bérlésében volt. Husz éve van az épületben Róna Andor divatüzlete, László Balázné trafikja, Darvas droguerijája, Bánya harisnya üzlete, a Sonnenfeld József cég diszkrét üzlete, Aszódi Mihály cukorka üzlete, Nagy Imre fodrász szalonja.

A Novomeszky cukrászdában a gazdát nem találjuk, feleségével beszélünk. Az uram sajnálni fogja, — mondja, — hogy most nincs itthon. Mindig hálásan emlegeti, hogy dr. Adorján Emilnek köszönheti, hogy ezt a cukrászdát tizenkilenc évvel ezelőtt Wikus fővárosi cukrásztól megvette.

Hevesi Nándornak már az apja is a Zöldfában birt üzlettel ezelőtt husz évvel. Három év óta nem

emelték a bért. Érdeklődtünk a régebbi és az újabb bérlőknel a házbérek magassága iránt és meglepetéssel halljuk, hogy a Sas-palotában aránylag mérsékeltbérek fizetnek mint az Alexandri (Teleki) vagy a Victorei (Kolozsvári) utcában. Az Ecaterina Teodoru (Fábián Lajos) utcában egy cipész 6000, egy zálogház 7200 lei évi bért fizet. A Zöldfa-passageban egy mechanikai műszerész 9000 leit, a Zöldfa kapu alatt egy cukorka üzlet 8000 leit, egy fényképész ugyanott 6000 leit fizet, változatlanul három év óta.

Bemegyünk több üzletbe, ahol azt a felvilágosítást kapjuk, hogy három év óta, tehát 1925. óta nem volt béremelés. Ezt mondja Urán ékszerész, Löwi bazáros, Kepes Elek kötszerész, Oesterreicher bádogos, Horváth Ernő fogtechnikus, Lesersohn Mária rövidárú, Stern Dezső cukorkás.

Meggyőződöttünk arról is, hogy több üzlet kevesebb bért fizet, mint a múlt évben. Így: a Világ áruház a Passage elején, a Sonnenfeld bazár üzlet, Halász Károly cipész, a Zöldfa-passageban és mások.

Az Avram Jancu (Kossuth) utcában benyitunk Deutsch Jenő posztós üzletébe. Aktuális tőle megkérdezzük, hogy mi igaz abból, hogy vele olyan szigorúan tárgyalt a Fekete Sas R. T. elnöke dr. Adorján Emil.

— Évek óta nem tárgyaltam dr. Adorjánnal, felelte Deutsch, mert a bérlői ügyeket Schiller igazgató intézi.

— Tehát az öt perces kihallgatás után a villanycsengő megnyo-

mása és a két hatalmas fogdmeget, alkikról a kolozsvári lap irt?

— Semmit sem tudok róla, b6, nem ilyen senki nem hallhatott.

A Zöldfa-épületnek az Ecaterina Teodoru (Fábián Lajos) utcai részén lakik egy Izsákné nevű asszony nagyszámu családjával. **20 lei havi házbért fizet a lakásért.** Ezelőtt 20 évvel — mert akkor is ugyanott lakott — 20 koronát fizetett, **azóta a lakbértét nem emelték.**

A mellette levő lakásban Jakobovitsné nevű öregasszony lakik családjával. Ugyancsak 20 lei a házbérek havonként, ennyi már 20 év óta.

De hallunk panaszt is. Az egyik bérlő azt panasolja, hogy nem engednek árukat kiakasztani, mint a piacon, nagyon szigorú a rend. A másik bérlőnek az a panasza, hogy a házban levő 100 üzlet között még két hasonló brans van, mint az övé. Általában azonban megállapíthatjuk, hogy a Sas és Zöldfa épületekben fegyelmet és rendet tart ugyan a bérlői iroda, de emberséges méltányossággal jár el, a boltbérek aránytalanul mérsékeltébbek, mint másutt és több helyen hallottuk, hogy a bérlők részvénytársasággal bizonyos érdekkapcsolatban levő bank loyálisan és kulánsan támogatja állandó hitelekkel és szolid kamatokkal a bérlőket.

Érdekes, hogy a Passageban és az üzletekben mindenütt forgalmat és élénkséget látunk, ami annak a jele, hogy a Sas és Zöldfa üzletekkel a vevő közönség is meg van elégedve.

Egy orosz arisztokrata leány tragédiája

Családját lemészárolták, ő az utcára került és öngyilkos lett

— Bukaresti tud. távirata —

Kisenevből jelentik: Néhány nappal ezelőtt egy itteni találkahelyen megmérgezte magát egy Ljuba Kriytovan nevű 19 éves feltűnően szép orosz leány. Kórházba szállították, ahol a legborzalmasabb kinok között halt meg. A nála talált irásokból kiderült, hogy a Kriytovan csak álnév volt, mert tulajdonképpen egy igen előkelő orosz arisztokrata-családnak volt a sarjadéka.

Családját lemészárolták, vagyont elkobozták a bolsevikok.

Csak a véletlennek köszönhetette ő maga is, hogy el tudott menekülni négy évvel ezelőtt Besszarabiába.

Kisenevben telepedett meg és itt dolgozott, fenntartotta magát.

Mig egy napon azután egy kisenevi fiatalember elcsábította.

Egy esztendeig együtt éltek, de azután a fiu elhagyta és ez a nő számára a züllés kezdete volt. Nemrég egy kerítő karmai közé jutott, aki gyalázatosan kihasználta.

A szegény leány ebben a rettenetes foglalkozásában még

olyan betegséget is kapott, amely nem könyörül...

Mindenki elfordult tőle és

ő egyre nehezebben kereste meg a mindennapi élelemre és orvosságra valót.

A betegség napról-napra súlyosabbá vált. Végül is a halálba menekült a szegény leány, aki egykor a pétervári palotában oly szép napokat is látott.

Wallerstein butorok
detail eladás engros árban

A VÉGZETES KASTÉLY

— A Nagyváradi Estilap regénye —

IRTA: MADEL WAGNALLS

(69)

XXIII. FEJEZET

ÉRDEKEK HARCA A SIR SZÉLÉN

Mikor Destine kijutott a szobából, egy kis lépcső tetején állt és sejtelve sem volt róla, hogy az hova vezet. Mivel azonban nem volt más választása, sietve leszaladt a lépcsőn. Eközben félelmében többször megbotlott, mivel olyan sötét volt, hogy csak tapogatózva haladhatott előbbre.

A lépcső aljában megint egy ajtóra akadt. Mikor éppen ki akarta nyitni, a tulsó oldalról hangokat hallott, amelyek ugyancsak nagyon megrémítettek. Mivel egész képtelennek érezte magát arra, hogy még egyszer olyanokkal álljon szemben, akik megbámulják, reá mosolyognak, kikérdezik, inkább lekuporodott az egyik lépcsőfokon s úgy ült ott, mint egy szerencsétlen üldözött állat, amely hiába próbál elmenekülni az üldözők elől.

Ó, bárcsak hallgatott volna Madame du Hausset tanácsára. Versailles igazán olyan hely volt, ahova nem szabad hivatlanul belépni. Milyen dőre is volt, mikor azt képzelte, hogy egy királyt rá tud beszélni arra, hogy megváltoztassa az elhatározásait. S mégis, még most sem tudott megbékülni azzal a gondolattal, hogy a grófot elcipeljék a Bastilleba, anélkül, hogy ő, bármilyen hiábavaló kísérletet is tett volna a megmentésére. Nem, nem, bármilyen veszedelmek fenyegették is, mégis lehetetlen lett volna számára, hogy nyugodtan ottmaradjon a Bellevueben, anélkül, hogy bármit is megpróbált volna. De bárcsak más képen kísérelte volna meg. Csak ne volna éppen itt! Vagy legalább Madame de Pompadour otthon lett volna!

S most megint eszébe jutott a király, a vérfoltos ruhája... talán már haldoklik is! Valaki tehát meg akarta gyilkolni... gyilkos itt a kastélyban... talán még itt rejtozik a közelben...

Ennek a gondolatnak ijesztő borzalmait azonban hamarosan eloszlatta egy megnyugtató hang, — mely az ajtó tulsó oldaláról tisztán csengett feléje. Madame de Pompadour hangja volt, amelyen megérzett, hogy éppen most tért vissza és nagyon izgatott. Más, nem kevésbé izgatott hangokat is hallott.

— Mon Dieu. A király! Meggyilkolták! — hangzott minden felől.

Destine most nem várt tovább, hanem odalépett az ajtóhoz és kopogtatott. Maga a márkiné nyitotta ki, s határtalan csodálkozás tükröződött az arcán, amint meglátta Destinet, ami egészen érthető is volt, mert hisz a fiatal lány egy kis privát lépcsőn át jutott a márkiné lakosztályába, amelyet csak a király maga szokott használni.

Halálos csend uralkodott a boudoirban. Egy pillanatnyi szünet után azonban a márkiné szokott élénkségével kiáltott rá Destinere:

— Az isten szerelmére, honnan kerül maga ide? Magyarazza meg azonnal! Gyermekeim, hát nem tud beszélni?

Az általános csodálkozás és

Madame de Pompadour hevessége szinte megbénították Destinet, — végre aztán nagynehezen mégis kimondta:

— A király szobájában voltam!

Minden más időben Madame de Pompadour engesztelhetetlen haragját keltette volna fel ez a vallomás, de a merénylet, melyet a király ellen elkövettek, annyira megváltoztatott mindent, hogy Destine egyszerűen a pillanat hőségévé lett. Felettébb elcsodálkozott azon, hogy mennyire megváltozott most egyszerre Pompadour asszony hangulata.

— Látta a királyt, mikor bevittek a szobába? — kérdezte möhön Destinetől.

— Igen — felelte egyszerűen.

— Mon Dieu! Mon Dieu! Halott volt már?

— Ó nem, Madame, még be-szél.

— Hála az égnek! — kiáltott a márkiné és izgalmában a mellét verte. — Beszél! Azt mondja, hogy beszélt! Akkor hát nem halt még meg! Talán életben marad! De hát mondja el... miért nem mondta el mindjárt... mit beszélt? Ki volt mellette? Mit mondtak a többiek? Nem említették az én nevemet? Üljön ide mellém... miket beszéltek?

Destine nagyon meghatónak és szépnek találta, hogy Pompadour asszony annyira felindul a király esetleges halálán. Sejtelve sem volt róla, hogy ez a haláleset egyben a marquisé bukását is jelentené. Egyben azonban azon is csodálkozott, hogy a márkiné maga, miért nem siet a betegszobába, vagy legalább is miért nem küld fel valakit, hogy kérdezősködjék, ha már olyan nagyon möhön vár új híreket a királyról Tapasztalatlan lelke nem tudhatott róla, hogy amint megtörtént a merénylet a király ellen, a márkiné ellenségei jutottak hatalomra. Csak két ember volt a világon, akik megakadályozhatták, hogy Marquise de Pompadour a király szobájába léphessen: d'Argenson és a Dauphin. Ezért fogadták hát tárt karokkal Destinet, aki olyan fontos híreket hozott. Részletesen kellett elmondania mindent, amit a király szobájában történetekből látott. Jó időbe telt, míg a márkiné kíváncsisága teljesen ki volt elégítve s végül némi érdeklődést mutatott az iránt is, hogy ifjú protegééje hogy is került tulajdonképpen a kastélyba.

(Folytatjuk.)

Állandó, zsúfolt házak
Óriási siker kísérik a
Cigánybáró
minden előadását

Kégyelef
temelkezési intézet

Sas-
pas-
sage
16

Mi újság?

* Kohl Medárd esztergomi püspök haldoklik. Esztergomból jelentik: Kohl Medárd püspök, Rómában járt, ahol résztvett Serédy Jusztinián érsek-primás felszentelésén. Rómából visszatérve, tegnap gégebénulást szenvedett és beszélőképességét elvesztette. — Életbenmaradásához semmi remény és az utolsó kenetet már feladták neki.

* Ha szép filmet akar látni nézze meg a Martirt az Apollóban.

* Zita magyar királyné Franciaországba utazott. Madridból jelentik: Zita özvegy királyné gyermekeivel együtt Lequeitióból Franciaországba utazott és a gyermekek egyelőre Franciaországban is maradnak.

* A gyermeki szeretet és önfeláldozás apoteozisa — a Martir film.

* Bécs—Páris 3:0. A Páris—Bécs városközi futballmérkőzésen a bécsiek győztek 3:0-ra.

* Orvosi hír. Dr Sebestyén Artúr belgyógyász egy hónapi szabadságra utazott.

* Magyar jég-hokkisták győzelme a Semmeringen. Bécsből jelentik: A semmeringi jég-hokki versenyen a Budapesti Korcsolyázó Egylet 2:0-ra legyőzte az osztrák Wintersport Clubot.

* Ha egyszer látta, okvetlen megnézi másodsor is a Czigánybárót.

* A belügyi államtitkár szindarabot ír... A Curentulban olvastuk a következő sorokat:

— Az a hír járja, hogy Tatarescu (belügyi államtitkár) szindarabot ír. Szegény Comeliu Moldovanu (a bukaresti Teatrul National igazgatója) már el is határozta, hogy lemond, e fenyegető szerencsétlenség előtt. A Luminita és a Coppelia (Tatarescu két régebbi szindarabja) után Moldovanu úgy gondolja, hogy ő nem lesz képes elviselni egy olyan csapást, amelyet csak Tatarescu tud adni.

* Czigánybáróval együtt láthatja a legújabb Ufa Journalt, az új Heyman Híradó.

* Borsy Géza vendéglős adománya hatvan szegény ember részére Minden hivatalos akciótól teljesen függetlenül, hatvan ember részére küldött tegnap ebédet Borsy Géza, az ismert váradi vendéglős. Hatvan kéz emelte szájához a kanalat a párolgó, illatos levessel, hatvan embernek jutott egy-egy jóízű falat. Borsy Gézát nem szólította föl senki erre az emberbaráti lépésre; cselekedete tehát annál szebb és elismerésre méltó. A vendéglős személyzete osztotta ki az egyik váradi melegezőben a pompás falatokat és sok szegény holirafaradt, éhező embernek talán ezuttal volt évek óta az első jónapja.

* Megérkezett a Heyman Híradó, az Ufa Journal divatrevüvel egybekötve. Nézze meg!

* Tudja kötelességét? Rohanjon megnézni a Czigánybárót!

Figyeled??
Mii???

Hogy mindenki
a CIGÁNYBÁRÓ
óriási sikeréről beszél

* Jó a jég. A Nagyváradi Sportegylet értesíti a korcsolyázó közönséget, hogy a kőd és gyenge fagy ellenére is jó a jég úgy a Mzeum-kerti, mint az Alba-Lu (Bunyitay) ligeti jégpályán. A Mzeum-kertben a legkisebb éjjeli fagy esetén is sikerül a jég erőtése és amikor a nappal folyamatosan a hőmérséklet a 0° fölé száll, korcsolya pálya használható állapotban van, — még akkor is, az időjárás olyan, mint amily az elmúlt napokban volt.

Tudja-e már mi a Chang?

Chang nevét említi a számi gyermek, Rettegés, félelem — mit e névtől nyernek. Ázsia dzsungelje — vadon pusztasága Oroszlán, tigrisek — vadaknak országa. Öserdők, öserdők — ember alig járta, Hol elefánt csordáknak van még szabadsága. Jaj ki ezt megsérti, Jaj, ki ezt megbántja Vele magát. házat nagy veszélybe rántja...

Chang egy bepillantás az állati világba, Mint természet felvétel eddig még nincs párja, Fél millió dollárt költöttek e filmre, Az Elysée Palota hozza ezt is színre.

Január, február hónapban csak ezeket a filmeket szabad megnézni:

Vörös malom

Marion Dawies

CHANG

A Dsungel eposza

Heidelbergben
vesztettem el szívem
met Énekes operett

Hotel Imperia

Pola Negri

ORLOW

Petrovich Sztetislav

Vivian Gibson

Kreutzer-sonata

Tolstoj Leo drámája

Az adókvetés legfontosabb alapja az üzleti könyv

A kereskedelemügyi minisztérium érdekes leirata a váradai kamarához

A kereskedelemügyi minisztérium a mai napon a következő leiratot intézte a nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamarához:

— Február hó folyamán kezdik meg az adókvető-bizottságok a munkálataikat. A törvény szerint e bizottságokban részt kell venniük a kereskedelmi és iparkamara egy-egy delegátusának is.

Hogy az adózó kereskedők és iparosok érdekeit minél igazságosabb megadóztatás szempontjából a leghatásosabban meg lehessen védeni, kérem sziveskedjenek e bizottságokat támogatni. A kamara kiküldöttjei olyanok legyenek, akik teljes ismeretében vannak az általános, de főleg a helyi közgazdasági viszonyoknak és akik részt vegyenek a megadóztatás összes munkálataiban, melyeknél a törvény által való felruházás szerint, mint bírák

igazságos kiegyenlítést vigyenek keresztül az állam és az adózó érdekei között.

A kereskedelmi és ipari vállalatok megadóztható jövedelmeinek megállapításánál a törvény által a bizottságok részére kötelezőleg előírt

legfontosabb alapot az üzleti könyvek

képezik.

— Tehát, minél igazságosabb megadóztatás céljából a törvényhozó a mérleg elemeinek biztos adataiból kíván kiindulni és

csak kivételesen, az üzleti könyvek hiányában, vagy azok nem rendes vezetése esetén alkalmazhatják az adókvető-bizottságok az értékelés prezzumtív módszerét, amely önkényeskedéshez vezethet.

A szándékot tehát, amelyet a törvényhozó az igazságos megadóztatás szempontjából maga elé tűzött, eddig nem követték teljes egészében, mert igen sok megadózott kereskedelmi és ipari vállalatoknál nem a könyvek, hanem az értékelés alapján állapították meg, amely nem felel meg a tényleges adatoknak,

gyakran önkényeskedésbe ment át,

hogy ez a helyzet nem tekinthető meg az adókvető szerkesztés és az adózók között szükséges bizalom.

Azért ismétljük, hogy a kereskedelmi és iparkamarának az adókvető bizottságokban helyet foglaló tagjai a helyzetet legjobban mérő egyének legyenek és a törvény által követelt cél elérévéért szükséges, hogy magukat az adózó kereskedőket és iparosokat felvilágosítsák, hogy

kereskedelmi ügyleteiknek a törvény által előírt tartalmú üzleti könyveikbe való rendes bevezetése csak hasznukra lehet,

amelynek ezt a törvény követeli meg.

A könyvekbe való bevezetés megkönnyítése, vagy azokba nem tartozó adatok bevezetése feljogosított megadózttal megbízott személyek az értékelés módszerének alkalmazására, ami

gyakran az adózó kárára történik.

Fisch Áron dr főorvost táviratilag hívták a nagybeteg Zigre Miklóshoz

Három nappal ezelőtt trombozis lépett föl

A harmadfél hónap óta súlyos betegen fekvő Zigre Miklós dr, volt kisebbségi államtitkár, a jelenlegi szenátus alelnöke állapotában a legutóbbi napok folyamán

ujabb rosszabbodás állott be.

Csütörtök este egészen váratlanul

trombozis lépett fel, amely magas lázat és elviselhetetlen rajdalmakat idézett elő. A legnépszerűbb bukaresti orvosok csaknem állandóan a nagybeteg Zigre dr ágya mellett vannak. A múlt hét folyamán különben egy híres párisi tanár is megvizsgálta a beteget. Zigre Miklós dr felesége két teljes hónap óta egy pillanatra sem mozdult el a súlyos betegen fekvő férje ágya mellett, aki unokaöccse, Sava

— A folyó évi megadózttatási munkálatait bizottságaihoz intézett utasítások igazságosságot követelnek az adók kivétele tekintetében és megvagyunk győződve, hogy kiküldöttjeik útján önök is megfogadják adni minden támogatást az adókvető-bizottságok részére, a törvényhozó által megjelölt cél elérése érdekében.

Konstantin dr lakásán fekszik. Állapota különben annyira válságos, hogy

a magánlakásból egyik szanatóriumba való szállítását sem engedélyezik a kezelő orvosok.

Szombaton reggel Zigre Miklós dr

táviratilag fordult Fisch Áron dr-hoz, a nagyváradi zsidó kórház főorvosához, aki a családnak husz esztendő óta háziorvosa, hogy a legelső vonattal utazzék Bukarestbe.

Fisch Áron dr Zigre Miklós leányának, Pop Romulus dr ügyvéd feleségének társaságában a szombat délutáni expressszel el is utazott Bukarestbe.

Zsidó fascista nem lehet az, akinek szép fiatal felesége van!

Mutató a munkácsi zsidó fascisták programjából

Az Esti lap hírt adott már arról a groteszk alakulatról, ami Munkácscon, „zsidó fascista párt” néven látott világot.

Egy cseh-szlovákiai lap a következő újabb részleteket jelenti erről a furcsaságról:

A zsidó fascista párt megalakítása igen érdekes módon folyt le. Éjszaka tizenkettőkor, amikor a békés polgárok az igazak álmát aludták, a Spira-párt emberei siető léptekkel igyekeztek a gyűlési helyük felé. Előző napon titkos meghívók mentek szét és tudták, hogy nagy dolog készül. A gyűlést éjfélkor, a rendőrségi küldött jelenlétében megnyitották.

Az első felszólaló egy Groszmann nevű munkácsi polgár volt, aki rendkívül hangosan világosította fel a gyűlés résztvevőit arról, hogy mi bántja a zsidóságot s eles támadást intézett a belzi pártiak és a cionisták ellen. Szerinte ezeknek köszönhető minden sérelem, ami a zsidóságot éri és itt az ideje, hogy ezeket végre elintézzék.

Eddig szellemi harc folyt le, de most már ez kevés és jönni kell az erők mérkőzésének.

A beszédet a hallgatóság általános helyesléssel kísérte és a követke-

ző Handler nevű szónok indítványára kimondták, hogy

megalakítják a zsidók fascista pártját.

Ennek megtörténte után az alapszabályokat dolgozták ki és körvonalazták, hogy a fascistáknak mi a céljuk és hivatásuk. Ezek szerint a fascistáknak küzdeni kell

minden olyan ellen, ami zsidó részről bántó. Küzdeni kell a belziek ellen, a cionisták ellen. Meg kell akadályozni őket abban, hogy a templomokban megjelenjenek és a törvényt megérintsék és a legeszkerek használatától is el kell tiltani őket.

Tilos baromfit a metsző házában vágatniok és tilos nekik a közös rituális fürdőben fürödniök. Ezenkívül Spira rabbit

állandóan testőrséggel veszik körül

s minden útjára elkísérik. Mindent erőszakkal fogják végrehajtani.

A felvételi szabályok szerint

tagnak nem vehető fel az, akinek ilju, szép felesége van, mert ez a felesége varázsa alatt áll

s a párt ki lehet tőve annak, hogy amikor a tagra a legnagyobb szükség van, az feleségével van elfoglalva. Továbbá nem vehető fel az, aki új házat épített vagy vett, szőlőt ültetett vagy vett,

akinek felesége másállapotban van.

Egyszóval mindazok, akiknek valami öröme van, avagy lágszívűek, mert ezek sajnálni fogják zsidó testvérüket és esetleg a harc színteréről távol fogják magukat tartani.

Váradai árfolyamok

Pengő	28.42
Csehszlovákia	4.82
Dinár	2.90
Schilling	22.95
Márka	38.80
Francia frank	6.45
Svájci frank	31.75
Lira	8.65
Dollár	162.75
Angol font	792.-

A biharmegyei Nőegylet estélyén

T. Gulácsy Irén, H. Csighy Ella, Móra Ferenc és Incedy-Joksmán szerepelnek

A Biharmegyei és Nagyváradi Róm. Kath. Nőegylet nagy jótékonycélú estélyt rendez január hó 21-én a Kath. Körben. Horváth Árpádné elnöknő vezeti az előkészületeket s olyan irodalmi esemény vár a hallgatóságra, a mi szinte példátlan.

A szokásos évi táncmulatság tekintettel a körülményekre, most elmarad, de a műsor bőven pótolja ezt a veszteséget. Az estély műsorát P. Gulácsy Irén, a hírneves írónő vezeti be, majd Móra Ferenc, a magyar irodalom egyik legkiválóbb reprezentánsa lép a közönség elé, aki direkt ebből az alkalomból látogat el hozzánk. Benes Ilona, a színház volt kedvelt művésznője csodaszép magyar zamatu verseket szaval. A ragyogó tehetségű író Aranyszörű bárány című novelláját mondja el és csevegni fog az ő sajátosan szellemes modorában. H. Csighy Ella, a kiváló koncert énekeső Delila áriáját éneklé el és külön meglepetés lesz Bánás Lászlónak mint zeneszerzőnek a bemutatkozása, aki Móra versekre komponált bűbájos muzsikát.

Az igazán szenzációsnak mondható műsort Incedy Joksmán Ödön fejezi be, akinek Fráter Lőrándéval vetekedő talentumát ismerheti meg egész Erdély után a váradai közönség. Incedy már szerepelt egyszer Nagyváradon és akkor irraprozta közönségét.

A Biharmegyei Nőegylet január 21-iki estélye méltán beszéd tárgyává már is a város társadalmában. A Nőegylet 50 elaggott és az életben elesett urinőt istápol és ugyancsak 50 árvát. Aki elmegy a ritka szórakozástnyújtó estélyre, egyúttal jótékonyságot is művel és szolidaritásáról ad tanúbizonyságot, — amely a kisebbségi társadalmat szorosán kell, hogy egybefűzze minden felekezeti különbség nélkül.

Nézzé meg a Cigánybárt!

MOZI

ELYSÉE PALOTA MŰSORA
(Katholikus Körben.)

Hétfő: Ben Hur, utoljára.
Kedvezményes jegyek érvényesek.

Kedd: Vörös malom. Főszerkesztő: Marion Dawies.

Szerda: Vörös malom.

Csütörtök: Vörös malom.

Péntek: Vörös malom.

Szombat: Vörös malom.

Egész Erdélyben

a hírek igazi heroldjai vagyunk. Szerencsés megjelenési ideje következtében a Nagyvárad Estilap az az újság, mely a világ minden részében történő események hírét leggyorsabban, legelsőnek, szinte azon forrón közvetít olvasóinak. Hírszolgálatunkat napról-napra szélesítjük, s így ma már nemcsak Bukarest, Budapest és Bécs a tudósításaink központja, de külföldi nagy távirati irodák hírei is minden nap kora délelőtt rendelkezésünkre állnak. — Nagy áldozat ez, de semmi sem elég áldozat nekünk, hogy a közönségnek szívünk szerint eleven, friss, jó, megbízható, színes újságot adjunk. Viszont boldogan érezzük, hogy a közönség támogatása napról-napra intenzívebbé válik s ma már valóban elmondhatja a „Nagyvárad Estilap“, hogy Erdély minden részében mindennap olvassák.

A Nagyvárad Estilap

nemcsak Nagyváradon a legnépszerűbb és legolvasottabb újság,

de a vármegye nagyobb helyiségeiben és Erdély számos városában szélesesen elterjedt.

Hirdetésre emellegve a legalkalmasabb.

x Könyvujdonságot csak a Hegedüs Hirlapirodában

APRÓHIRDETÉSEK

LAKÁS

TÖBB csinos egy ágyas butorozott szoba, központban azonnalra, fűtés és világítással együtt, havi 1500 leiert kiadó. Bővebbet a „Metropol“ szálloda portásánál. 3950

ADÁS-VÉTEL

JÓKARBAN levő bargarnitúrát megvételre keresek. Cim a kiadóhivatalban. 962

ELADÓ 3 írógép, alig használt állapotban, amerikai íróasztal, iratszékény. Wertheim kassza. — Cim: Hegedüs hirlapirodában. 965

ÖTLETES jelmez és zöld crep-dechin ruha, olcsón eladó. Cim a Hegedüs hirlapirodában. 966

RÉVAY Lexicon 10, 11, 12, 13, 14-es kötetét megvételre keresem. Cim Hegedüs hirlapirodában. 795

100 kötet komplett Jókai eladó. Cim Hegedüs hirlapirodában. 749

Aranyat, ezüstöt, drágakövet veszek — Órák, ékszerek speciális javítása 6-3

URAN-nál N. Iorga Zöldfa-u. 8. Drágakő foglaloműhely.

ALKALMAZÁS

EBÉDKOSZTHORDAST olcsón elvállalnám Gazse Silvia, Delavrancea (Ritoók Zsigmond) utca 14.

ÜGYES, fiatal könyvkereskedő segédet keres azonnali belépésre Hegedüs hirlapiroda. 944

PÉNZTARHOZ vagy kiszolgálónak ajánlok, hosszú gyakorlattal. Cim: Eroul Necunoseut (Temető) utca 19. Kovács. 963

ÓRAS könyvelést, üzleti könyvek felfektetését vállalom. Jelige „1000“. 967

Kocsi és lótaratók figyelmébe!

Van szerencsém a fent érdekelte urakkal tudatni, hogy fedeles, hajtó, husos, gyümölcsös, táblás és mindenféle féderes kocsiakat úgy újakat mint javítást vállalom. — Gummitarató peremeket és lóvasalást, mindenféle munkát szakszerűen jutányos árak mellett készítek. Megfelelő fedezet mellett részletre is.

Szíves pártfogást kérve, kiváló tisztelettel

Kovács Dezső kocsi készítő

Lebedei (Hattyu)-utca 2. szám

Művészi perzsaszőnyegeket szövött gobelinek, valódi külföldi fonalak, minták, szövökellék, szőnyegjavítás, tisztítás, állandó tanfolyamok

Schulhoi Emilnénel
Orientiszővművészeti iskola
Ep. Ciorogariu (Uri)-utca 14.
Premontrei gimn. Telefon: 296.

PÉNZKÖLCSÖN

PÉNZKÖLCSÖNT nyújt kézi ledézetre egyezer leitől kezdődőleg Háztulajdonosok Bankja, Delavrancea (Ritoók Zsigmond)-utca 2. 3709

KÜLÖNFÉLÉK

KÖZPONTBAN 15 év óta fennálló nőikalap üzlet, társat keres. Leveleket „Biztos megélhetés“ alatt a kiadóba kérek. 968

HORVÁTH zálogházban 18-án árverés lesz, siessünk lejárt zálogjegyeinket rendezni. 964

x A Dame friss januári száma megérkezett a Hegedüs Hirlapirodába, ára 65 lei.

Eladó beköltözhető magánházak, jövedelmező bérházak, szőlők, házhegyek, öröklások.

Lakások lakrészek közvetítése

„ARDEAL“ iroda fopostá mellett 107-1

Nagy áresések a csokoládé és cukorka piacon!

Kandia csokoládé kilója 135 lei
Tunk-massa kilója 150 lei
Hess, Kandia, Melissa, Berindei, Capsa. gyümölcsízű dropsok kilója 68 lei
Suchard kakao kilója 120 és 100 lei
Finom vegyes csokoládé draszték kilója 160 lei
Csokoládé praliné negyedikilogr. vételnél 25 lei

Az összes létező csokoládé gyáráktól a legfinomabb s legirisebbcsokoládé desszertek érkeztek, kimérve és dobozokban, már kicsinybeni vételnél is angor árban lesz árusítva. — Kóstoló teljesen ingyen áll a vásárló közönség rendelkezésére 3794

Aszódi Sas-palota

Ez az eredmény, ha az Estilapban hirdetsz

Fest. Tiszt. 2 nap alatt
Kalinovcsán a Sas alatt
Mos. 3816 Vas

Butorok

tulhalmozott raktár miatt

óriási árleszállítással

Complett hálók 14.000, Teleháló 20.000 leitől a legjobb minőségben, vételkényszer nélkül megtekinthető

Steinernél

Avram Iancu (Kossuth - utca Sas palota pincéjében.

SZABADALMAZOTT SZERKEZETI

kályha csövei közé szereve 50 százalék tüzelő megtakarítást eredményez, egy kályhával két szoba fűthető

Gyártja

REICH LÁSZLO

műlakatos

General Holban (Széles) 39. sz. Telefon 84

Próbára

díjtalanul felszerelem

Olcsón, szépen, gyorsan fest, tisztít, mos, vasal

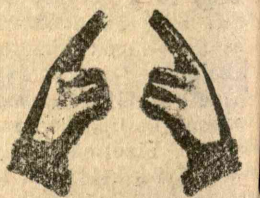
Szabó László

kelemefestő

Take Ionescu (Körös - utca)

Bazárépület Bul. Reg. Ferdinand

Minden kézben

a Nagyvárad Estilap

Miért?

Mert élénk, érdekes, érdekes, minden eseményt a sönök közöl.

Hirdetése

mindig eredményesek mert a közönség minden rétegében olvassák

Sonnenfeld Adolf-nyomda